

TARIM İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TOHURLUK SATIŞ VE DAĞITIM YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- Bu Yönergenin amacı, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) İşletmelerinde üretilen tohumlukların, 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu ve ilgili Yönetmelikler kapsamında satış, dağıtım ve pazarlanmasının usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2-TİGEM İşletmelerinde üretilen veya tedarik edilen sertifikalı tohumlukların, TİGEM Bayileri, Bakanlık birimleri, birlikler ve kooperatifler gibi tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları aracılığı ile pazarlanmasıdır.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge, 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu, bu kanun kapsamında yayımlanan yönetmeliklere, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Ana Statüsü hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar (DT:22.12.2022 Tarihli ve 401 Sayılı YKK)

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
- b) Bayi Otomasyon Sistemi: TİGEM Bayi Otomasyon Sistemini
- c) Bayi: Bakanlık'tan Tohumluk Bayi Belgesi almış ve TİGEM tarafından 5553 Sayılı Tohumculuk Kanunu ve Yönetmeliklerde belirtilen esaslara uygun olarak üretilen veya tedarik edilen sertifikalı tohumlukların satılması için Sözleşme imzalanmış gerçek ve tüzel kişileri,
- ç) Çeşit sahibi:13/1/2008 tarihli ve 26755 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bitki Çeşitlerinin Kayıt Altına Alınması Yönetmeliği çerçevesinde kayıt altına alınmış olan çeşidin idamesi ve muhafazasından sorumlu olan gerçek veya tüzel kişileri,
- d) Çeşit: Bir veya birden fazla genotipin birleşmesinden ortaya çıkan ve kendine has özellikleri tanımlanan, sözü edilen özelliklerden en az biriyle diğer herhangi bir bitki grubundan ayrılan, değişmeksizin çoğaltılmaya uygunluğu bakımından bir bütün olan, botanik taksonomi içinde yer alan genetik yapıyı,
- e) Enstitü: Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüklerini,
- f) İl Müdürlüğü: İl Tarım ve Orman Müdürlüğünü,
- g) İşletme: TİGEM'e bağlı Tarım İşletmesi Müdürlüğünü,
- ğ) Kanun: 5553 Sayılı Tohumculuk Kanununu,
- h) Pankobirlik: S.S. Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliğini
- ı) Sertifikalı tohumluk: Yapılan tarla ve laboratuvar kontrollerinde, bulunduğu sınıfın (elit, orijinal ve sertifikalı sınıflar için) standartlarını aşmış olan tohumluktur.
- i) T.K.K.: Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği
- j) Tali Bayi: Bayi tarafından kendisine bayilik hakkı verilen ve Bakanlık tarafından yetkilendirilen (Tohumluk Bayi Belgesi almış) sözleşme yapılan gerçek veya tüzel kişileri,
- k) TİGEM: Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünü,

l) Tohum: Bitkilerde dölleme sonucu oluşan embriyo ve embriyo yedek besin maddesi taşıyan generatif üreme organıdır.

m) Tohumculuk: Tohumluk işleriyle uğraşma, tohumluk üretim işleriyle ilgili organizasyon faaliyetleridir.

n) Tohumluk Bayisi : Tohumlukları yurt içinde toptan veya perakende olarak pazarlamak amacıyla Bakanlık tarafından yetkilendirilen (Tohumluk Bayi Belgesi almış) gerçek veya tüzel kişileri,

o) Tohumluk üreticisi: Tohumlukları üreten ve/veya tohumluk yetiştiricilerine sözleşmeli olarak ürettiren ve/veya ithal eden, işleyen, satışa hazırlayan ve dağıtan gerçek veya tüzel kişileri,

ö) Tohumluk: Bitkilerin çoğaltımı için kullanılan tohum yumru, fide, fidan, çelik gibi generatif ve vegetatif bitki kısımlarını,

p) Yönetmelik: 5553 Sayılı Tohumculuk Kanununa dayanılarak hazırlanan yönetmelikler, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Genel esaslar (DT:22.12.2022 Tarihli ve 401 Sayılı YKK)

MADDE 5- (1) TİGEM üretimini yapmış olduğu tohumlukları mahsul veya tohumluk üretim amaçlı olarak satış ve pazarlamasını yapar.

a) Mahsul üretim amaçlı satışlar, doğrudan İşletmeler, TİGEM Bayi ve diğer dağıtıcı kurum ve kuruluşlar aracılığı ile yapılır.

b) Tohumluk üretim amaçlı satışlar, firmalar üretim amaçlı tohumluk talepleri için ilgili araştırma Enstitüsüne müracaat ederler. İlgili araştırma Enstitüsünün firma talebinin uygun görerek İdaremize yönlendirmesi durumunda imkanlar dahilinde tohumluk satışı yapılır.

(2) Tohumlukların üretim, satış, tahsis ve dağıtım planlaması ile fiyat tespiti TİGEM tarafından belirlenir. Bu kapsamda;

a) Bitkisel Üretim Dairesi Başkanlığı üretimi yapılan tohumlukların cins ve çeşitlerine göre işletmeler bazında tahmini üretim miktarlarını Ticaret ve Satın Alma Daire si Başkanlığına bildirir.

b) Ticaret ve Satın Alma Dairesi Başkanlığı bayilere, dağıtıcı kurum ve kuruluşlara satış amacıyla tahsis edilebilecek tohumluk miktarlarını tahmini üretim miktarları üzerinden ön taleplere göre tahsislerini gerçekleştirir.

c) Randevu sistemi ile dağıtım için İşletmeler sertifikasyon işlemleri tamamlanmış ve satışa hazır hale gelmiş tohumlukların cins, çeşit ve miktarlarını Bayi Otomasyon Sistemine girer.

ç) Dağıtıcı kurum ve kuruluşlar kesin tahsise çevirdikleri tohumlukların sevkiyatını Bayi Otomasyon Sistemi üzerinden randevu olarak gerçekleştirirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Fiyat Tespiti, Dağıtım Araçları, Satış ve Pazarlama Usulleri, Talebi-Tahsisi, Teslimi ve Bedelinin Tahsili

Fiyat tespiti

MADDE 6- (1) TİGEM tohumluklarının yurtiçi ve yurtdışı satış fiyatları ve şartları her yıl Haziran-Ağustos ayında Yönetim Kurulunca belirlenir.

(2) Her hangi bir nedenle açıklanan fiyatlarda değişiklik yapılması halinde;

- a) Bayiler ve İl Müdürlükleri için tohumluğun teslimat tarihindeki fiyatlar esas alınır.
- b) Diğer dağıtıcı kuruluşlar için TİGEM ile karşılıklı yapılan protokol esasları geçerlidir.

Dağıtım araçları

MADDE 7- TİGEM ürettiği tohumluk, fidan ve fide materyallerinin satış ve pazarlamasını; peşin veya vadeli olarak sözleşme veya protokol esaslarında aşağıda sayılan gerçek veya tüzel kişiliğe sahip kamu kurum ve kuruluşları aracılığı ile yapar.

- a) İşletmeler (Doğrudan peşin satışlar)
- b) TİGEM Bayileri
- c) İl Müdürlükleri
- ç) Dağıtıcı kurum ve kuruluşlara (TKK, Pankobirlik)

Satış ve pazarlama usulleri

MADDE 8- (1) Mahsul üretim amaçlı tohumluk, fidan ve fide materyallerinin satış ve pazarlaması aşağıda belirtilen esaslarda yapılır.

a) İşletmelerden yapılan doğrudan peşin satışlar; tohumluğun diğer dağıtım kanalları dışında işletmeden doğrudan yapılan satışlardır. Yönetim Kurulu tarafından belirlenen peşin satış fiyatı üzerinden çiftçinin Genel Müdürlüğe **veya İşletmelere** yazılı müracaatı ile gerçekleştirilir.

b) TİGEM Bayi talep, tahsis ve satışları; Bayilik Sözleşmeleri kapsamında satış, pazarlama ve sevkiyat yapılır.

c) Dağıtıcı kuruluşların (T.K.K ve Pankobirlik v.s.) tohumluk tahsisleri, ön talepleri, ödeme ve diğer işlemleri; TİGEM ile imzalanan Dağıtıcı Kuruluş Protokolü esaslarında gerçekleştirilir.

ç) İl Müdürlüklerinin tohumluk talep ve tahsisleri; İlgili İl Müdürlüğü çeşitler itibariyle taleplerini yazı ile TİGEM Genel Müdürlüğüne iletir. Talep edilen tohumlukla ilgili çeşitlerin üretim miktarına göre tohumluk tahsisleri Genel Müdürlük tarafından işletmelerden yapılır. İl Müdürlüğü tahsisi yapılan işletmelerle irtibata geçerek tahsis edilen tohumluğunun sevkiyatını yapar.

(2) TİGEM Bayilik Sözleşmeleri ve Dağıtıcı Kuruluş Protokolleri TİGEM Yönetim Kurulunun onayı ile yürürlüğe girer.

Tohumlukların talebi, tahsisi, teslimi ve bedelinin tahsili (DT:22.12.2022 Tarihli ve 401 Sayılı YKK)

MADDE 9- (1) Bayilerin tohumluk talebi-tahsisi, teslimi ve bedelinin tahsili aşağıda belirtilen usul ve esaslarda yapılır.

a) Bayi tohumluk taleplerini, Bayi Otomasyon Sistemi ile internet üzerinden TİGEM'e iletir. Otomasyon sisteminin devrede olmadığı durumlarda talepler faks mesajı ile bildirir.

b) Bayi ön talebini TİGEM'in belirlediği tarihe kadar Bayi Otomasyon Sisteminden girecektir.

c) Bayi kotası ve ön talepler dikkate alınarak TİGEM' in ürettiği mevcut çeşitlerden kesin tahsise esas olacak tohumlukların tahsisi TİGEM tarafından Bayi Otomasyon Sistemi ile bildirilir.

ç) Ön tahsis, bayi tarafından en geç 5 (beş) iş günü içerisinde, kendine tahsis edilen tohumluk bedelinin % 10'u kadar tutarı peşin olarak yatırılması ile kesin tahsise çevrilir. (Kesin tahsise çevirme sırasında bayi tohumluğu peşin veya vadeli alacağı hususunu da bildirecektir.)

d) Kesin tahsise çevrilmeyen ön tahsisler sistem tarafından otomatik olarak iptal edilecektir.

e) Kesin tahsise çevrilen tohumluklar; en geç 20 takvim günü içerisinde tahsis yapılan İşletmeden Bayi tarafından teslim alınır.

f) Kesin tahsise çevrilen tohumluklar iptal edilmeyecek olup, teslim alınmaması veya sipariştten vazgeçilmesi halinde; teslim alınmayan kalan tohumluğun %10'luk peşinatı bir sonraki satış sezonunda ödeme olarak kullanılır.

g) Tohumluk bedeli, Bayi Otomasyon Sistemi üzerinden nakit veya teminat mektubu ile yapılır.

ğ) Tohumluğun sevkiyatı, ödemenin yapılmasını müteakip Bayi Otomasyon Sistemi üzerinden randevu alınması ile gerçekleşir.

h) Bayinin kendisine tahsisi yapılan tohumluğu, sertifika raporunun gecikmesine bağlı olarak teslim alamaması durumunda TİGEM tarafından ek süre verilir.

ı) Bayinin talebi halinde, İşletmelerimizde kamyon tonajını aşmasından dolayı alınamayan tohumluk miktarı iptal edilerek tohumluk bedeli iade edilir.

i) Banka teminat mektupları süresiz veya vade süresinden en az 30 takvim günü daha fazla süreli olacaktır.

j) Vade sonunda borcun ödenmemesi halinde teminat TİGEM tarafından nakde çevrilerek borç tahsil edilir.

k) Tohumlukların nakliye aracına yüklenmesi işletmeye, nakliyesi ve ücreti bayiye aittir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tohumluk Bayiliği Müracaat Şartları ve Bayilik Verilmesi

Bayilik müracaat şartları (DT:22.12.2022 Tarihli ve 401 Sayılı YKK)

MADDE 10- (1) TİGEM Bayiliği talebinde bulunan isteklilerde aşağıdaki hususlar aranır.

a) Bayilik talebinde bulunan gerçek veya tüzel kişilerin bir yazı ile TİGEM' e müracaat etmesi, müracaat yazısına b, c, ç, d ve e bentlerinde belirtilen belgelerin eklenmesi ve f bendinde belirtilen hususların kabul edildiğinin teyit edilmesi gereklidir.

b) İsteklinin, 5553 Sayılı Tohumculuk Kanunu ve Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği esaslarında Tohumluk Bayi Belgesine haiz olması ve Bakanlıkça yapılan yıllık denetimde uygun denetim raporu alması gereklidir.

c) İsteklinin müracaatında bayilik belgesi ile birlikte, faaliyet gösterdiği mekânın açık adresini (bayilik belgesindeki adrese uygun olacaktır), telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresini verecektir.

ç) İsteklinin tüzel kişi olması halinde Ticaret Odası ve Tohum Dağıtıcıları Alt Birliğine kayıtlı olduğu ve müracaat tarihinde faaliyette bulunulduğu, isteklinin gerçek kişi olması halinde ise Tohum Dağıtıcıları Alt Birliğine kayıtlı olduğu ve müracaat tarihinde faaliyette bulunulduğu belgelenecektir.

d) İsteklinin tüzel kişi olması halinde temsile yetkili kişiler için gerekli yetki belgeleri, Ticaret Sicil Tasdiknamesi veya Ticaret Sicil Gazetesinin nüshası (fotokopi) ile noter tasdikli imza beyannamesi ibraz edilecektir.

e) İsteklinin, gerçek kişi olması halinde noter tasdikli nüfus cüzdanı örneği ve imza beyannamesi ibraz edilecektir.

f) İsteklinin; Kanun, Yönetmelik ve “TİGEM Bayilik Sözleşmesi”ni okuması ve şartlarını kabul ettiğini yazılı olarak beyan etmesi gereklidir.

(2) Bayilik Müracaatının Değerlendirilmesi,

a) İl merkezi ve ilçelerde bayilik açılmasına ve sayısını tespiti TİGEM yetkilidir.

b) Bayilik talebinin değerlendirmesinde il veya ilçenin tarım potansiyeli (ekilebilir arazi miktarı, çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısı, hububat üretim kapasitesi ve sair unsurlar) dikkate alınır.

c) TİGEM, bayilik müracaatı yapılan il veya ilçenin kapasitesinin uygun olması durumunda görevlendireceği personele firmaya ait satış yapacağı büro, satış deposu, hangi işlerle iştigal ettiği, tohum satış potansiyeli ve üretici firma olup olmadığı gibi hususları yerinde araştırma yaptırarak inceletir. İnceleme sonrası yapılan değerlendirme sonucunda; İstekliye bayilik verilip verilmeyeceği hususunda karar verir. Kararı ilgiliye yazılı olarak bildirir.

ç) TİGEM bayilik verip vermemekte veya dilediğine vermekte serbesttir.

(3) Bayilik müracaatı yapamayacaklar; aşağıda yazılı kimseler doğrudan doğruya veya dolaylı olarak müracaat edemezler.

a) TİGEM’in tüm personeli,

b) Daha önce Bayilik anlaşması yapılanlardan taahhüdünü kısmen veya tamamen yerine getirmediikleri için veya buna benzer nedenlerle Bayilik Sözleşmesi feshedilen kimseler,

c) Bayilik işlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve denetlemekle görevli olanlarla, bu şahısların eşleri ve ikinci dereceye kadar (ikinci derece dâhil) kan ve sıhrî hısımları ve bunların ortakları.

ç) Bu yasalara uyulmadan müracaat eden istekliler ile bayilik sözleşmesi imzalanmış olsa bile; sözleşme iptal edilecek ve bayilik teminatı cezai şart olarak gelir kaydedilecektir.

Bayilik verilmesi ve sözleşmenin imzalanması (DT:22.12.2022 Tarihli ve 401 Sayılı YKK)

MADDE 11- (1) Bayilik müracaatının uygun görmesi halinde Bayi sözleşme imzalanmak üzere davet edilir.

a) Sözleşmenin süresi 1 (bir) yıldır. En az 1 (bir) ay öncesine kadar tarafların sözleşmenin sona erdirilmesi konusunda yazılı müracaatları olmadığı takdirde sözleşme aynı şartlarla 1’er (bir) yıllık sürelerle uzatılmış sayılacaktır. Ancak bunun için Tohumluk Bayi Belgesinin geçerliliğinin devam etmesi ve Bakanlık tarafından yapılan yıllık denetimlerden Bayinin olumlu rapor alması gereklidir.

b) Bayi, sözleşme imzalanması sırasında her yıl için TİGEM tarafından belirlenen tutarda Bayilik belge düzenleme ücreti verecektir

c) Bayilik belgesi düzenleme ücreti sonlandırılrsa dahi iade edilmeyecektir.

ç) Bayinin çalışma alanı, başvurusunda beyan ettiği il sınırları dahilinde olup, bayi bu yer haricinde satış yapamaz. Belirlenen çalışma alanları dışında satış yaptığının tespit edilmesi halinde bayilik tek taraflı olarak iptal edilir.

d) Sözleşmesi iptal edilen veya sözleşme süresi sona eren Bayinin, tanıtım ile ilgili malzemeleri TİGEM personeli gözetiminde kaldırılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme

Yürürlük

MADDE 12- (1) Bu yönerge Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulunun 10/03/2017 tarih ve 80 sayılı kararı ile yürürlüğe girmiştir.

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu yönerge hükümlerini Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü yürütür.

DT:22.12.2022 Tarihli ve 401 Sayılı YKK